

Dekkingsplan 2018-2021

De inrichting van de repressieve brandweezorg van
Brandweer Amsterdam-Amstelland.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	2
1.1	Leeswijzer	2
1.2	Waarom een dekkingsplan	2
1.3	Taken van de brandweer	2
2.	Het werkproces van de brandweer	3
2.1	De veiligheidsketen	3
2.2	Risicogerichte aanpak.....	3
2.3	Repressieve middelen en mensen	5
3.	De inrichting van repressieve brandweezorg	7
3.1	Wat is repressieve brandweezorg.....	7
3.2	Wettelijke opkomsttijden bij binnenbrand	7
3.3	Richtlijnen bij hulpverlening, waterongevallen en gevaarlijke stoffen	8
4.	Risico's en trends.....	9
4.1	Risicoprofielen.....	9
4.2	Actuele trends in de samenleving	9
4.3	Ontwikkelingen brandweezorg	10
5.	Taakgebied Brand	12
5.1	Brandrisicoprofiel	12
5.2	De operationele prestatie bij brand	13
5.3	Analyse	15
5.4	Conclusie en maatregelen	16
6.	Taakgebied Hulpverlening	17
6.1	Risicoprofiel Hulpverlening	17
6.2	De operationele prestatie bij hulpverlening	17
6.3	Analyse	18
6.4	Conclusie	18
7.	Taakgebied Waterongevallen	19
7.1	Risicoprofiel Waterongevallen	19
7.2	De operationele prestatie bij organisatie bij waterongevallen	19
7.3	Analyse	20
7.4	Conclusie	20
8.	Taakgebied Ongevallen Gevaarlijke Stoffen.....	21
8.1	Risicoprofiel Ongevallen Gevaarlijke Stoffen	21
8.2	De operationele prestatie bij ongevallen met gevaarlijke stoffen	21
8.3	Analyse	22
8.4	Conclusie	22
9.	Verbeteringen in de repressieve brandweezorg	23
9.1	Maatregelen om de dekking te verbeteren	23
9.2	De consequenties van de maatregelen voor de organisatie	24
9.3	Uitvoering van de maatregelen.....	25

1. Inleiding

1.1 Leeswijzer

Voor u ligt het dekkingsplan van Brandweer Amsterdam-Amstelland. In dit document is aangegeven hoe de operationele prestaties van het korps, bij repressieve taken, zich verhouden met de daaraan te stellen eisen. In hoofdstuk 2 zijn het werkproces en de veiligheidsketen omschreven. Hoofdstuk 3 geeft weer welke middelen de brandweer beschikbaar heeft voor het repressieve deel van deze keten, en welke prestatie-eisen hieraan verbonden zijn. In hoofdstuk 4 is omschreven wat de relevante risico's voor dit proces zijn en welke actuele trends hier invloed op (kunnen) hebben. Uiteindelijk worden in de hoofdstukken 5, 6, 7 en 8 de beschikbare middelen en risico's per brandweertaak gewogen. Hoofdstuk 9 geeft een overzicht van maatregelen die repressie en risico (waar nodig) met elkaar in overeenstemming brengen.

1.2 Waarom een dekkingsplan

In de Wet veiligheidsregio's (Wvr) is bepaald dat de veiligheidsregio over een dekkingsplan voor de brandweezorg beschikt. In de wet wordt het dekkingsplan als volgt gedefinieerd:

“De voor de brandweer geldende opkomsttijden en een beschrijving van de aanwezigheid van brandweerposten in de gemeenten alsmede de overige voorzieningen en maatregelen, noodzakelijk voor de brandweer om daaraan te voldoen.”

Het bestuur van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland heeft in 2013 het vorige dekkingsplan vastgesteld. Over de uitvoering van de maatregelen uit het Dekkingsplan 2013 is aan het Veiligheidsbestuur gerapporteerd in de jaarlijkse Bestuurlijke Managementrapportages. De bewustwording- en preventiecampagnes (Brandveilig Leven) zijn inmiddels structureel onderdeel van het werk van Brandweer Amsterdam-Amstelland.

Het Veiligheidsbestuur heeft in september 2017 de brandweer opdracht gegeven in dit dekkingsplan maatregelen op te nemen waarmee de beschikbaarheid van de brandweezorg verbeterd kan worden door middel van flexibilisering van de repressieve brandweezorg. Daarnaast is opdracht gegeven uit te werken wat de normatieve relatie is tussen de mate van beschikbaarheid van brandweezorg en de risico's in een gebied.

1.3 Taken van de brandweer

In artikel 3 en artikel 25 van de Wet veiligheidsregio's zijn de taken van de brandweer vastgelegd. Dit zijn:

- Het voorkomen, beperken en bestrijden van brand.
- Het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan bij brand.
- Het waarschuwen van de bevolking.
- Het verkennen van gevaarlijke stoffen en het verrichten van ontsmetting.
- Het adviseren van andere overheden en organisaties op het gebied van de brandpreventie, brandbestrijding en het voorkomen, beperken en bestrijden van ongevallen met gevaarlijke stoffen.

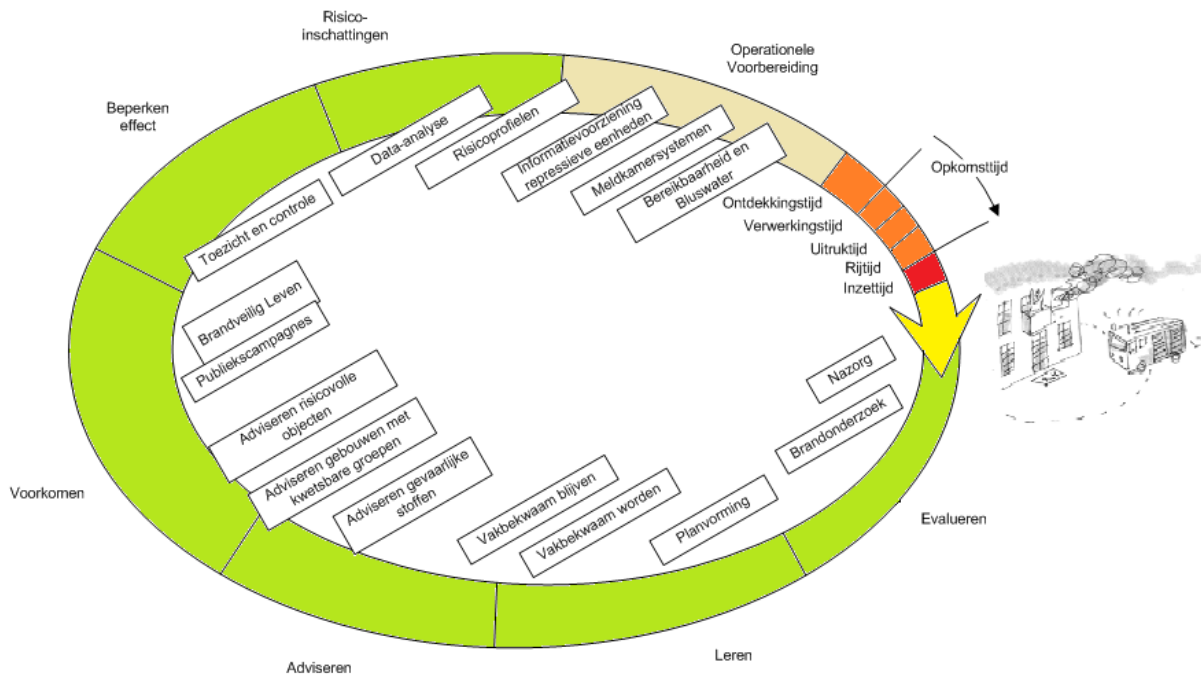
De brandweer voert deze taken uit op vier taakgebieden. Brandbestrijding, hulpverlening, waterongevallen en bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Hierbij hanteert Brandweer Amsterdam-Amstelland drie doelstellingen. Minder branden, minder slachtoffers en minder schade.

2. Het werkproces van de brandweer

Voorkomen is beter dan genezen. Wanneer de brandweer uitrukt na een alarmering kan eigenlijk alleen nog schadebeperkend opgetreden worden. Het is belangrijk ook vooraf betrokken te zijn bij het voorkomen van gevaar. In dit hoofdstuk is het werkproces van de brandweer beschreven. Het gaat hier om een brede veiligheidsketen.

2.1 De veiligheidsketen

De brandweer is preventief (voorkomen) en repressief (bestrijden) betrokken bij incidenten binnen de vier taakgebieden: brand, hulpverlening, waterongevallen en ongevallen met gevaarlijke stoffen. Alle maatregelen en bijbehorende werkzaamheden zijn schematisch weergegeven in de veiligheidsketen. In elke stap van de keten voert de brandweer activiteiten uit die uiteindelijk samen leiden tot minder incidenten, minder slachtoffers en minder schade.

Figuur 1 – De veiligheidsketen van Brandweer Amsterdam-Amstelland.

2.2 Risicogerichte aanpak

De eerste inspanning is er op gericht brand en ongevallen te voorkomen. Hoe groter het risico, hoe meer inspanning nodig is. De inspanningen zijn er op gericht om in de veiligheidsketen “van de achterkant naar de voorkant” te bewegen. Is een risico te vermijden of te beperken? Hoe kunnen burgers en bedrijven aan hun eigen veiligheid bijdragen? Bijvoorbeeld door veilig gebruik, snelle ontdekking en/of goede mogelijkheden om te vluchten? Pas daarna komt de repressie in beeld: alarmering, ter plaatse komen, redden en het beperken van schade. Ook geldt dat de vermindering van risico’s uiteindelijk minder (repressieve) inspanning nodig maakt. Dat maakt dat brandweercapaciteit op andere onderdelen effectiever ingezet kan worden.

Preventie, zelfredzaamheid en gedrag

In het Bouwbesluit zijn belangrijke zaken verankerd die bijdragen aan constructieveiligheid, uitbreidingsrisico, vluchtmogelijkheden, schadebeperking en een veilige inzet van de brandweer. Tegelijkertijd bieden wet en regelgeving geen 100% veiligheidsgarantie. Het Bouwbesluit biedt mogelijkheden om maatwerk te leveren bij

te (ver)bouwen objecten. Hierbij gaat het vaak om een afweging tussen economische en brandveilige opties. De brandweer ontwikkelt zich op het gebied van preventie steeds meer naar risicogericht werken. De focus verschuift van toetsing aan de regelgeving naar praktische en gerichte brandveiligheidsadviezen bij risicovol gebruik of risicovolle gebouwen. Zowel bij complexe projecten als bij de ontwikkeling van nieuwe woongebieden. De brandweer doet hierbij aan risicodifferentiatie en intensieve inzet van preventie bij risicovolle projecten en panden in de regio. De gemeenten zijn hierbij belangrijke partners.

Daarnaast wordt ingezet op gedragsbeïnvloeding. Door te bevorderen dat mensen (zelf)redzamer worden en zich bewust zijn van risico's, daalt het aantal incidenten en blijven de effecten beperkt. Het programma Brandveilig Leven levert een belangrijke bijdrage aan het stabiliseren en terugdringen van het aantal slachtoffers en schade. De verschillende activiteiten worden in samenwerking met de gemeenten, stadsdelen, woningcorporaties, zorginstellingen, scholen, buurtwerkers en het bedrijfsleven opgepakt en uitgevoerd.

Incidentbestrijding

Preventie, gedragsverandering en zelfredzaamheid spelen een steeds grotere rol in de veiligheidsketen. Maar het is nooit geheel te voorkomen dat er brand uitbreekt of een ongeval plaatsvindt. De brandweer is 24 uur per etmaal beschikbaar om incidenten te bestrijden. Dit dekkingsplan gaat over de beschikbaarheid van de brandweer voor de repressie: bij brand, hulpverlening, bij ongevallen met gevaarlijke stoffen en bij waterongevallen. De brandweer maakt deze operationele prestaties inzichtelijk door ze op te delen in verschillende elementen binnen de veiligheidsketen.

Ontdekkingstijd

Onder ontdekkingstijd wordt verstaan de tijd die verstrijkt tussen het ontstaan, van bijvoorbeeld een brand, en het opmerken hiervan. Hoe meer tijd er verstrijkt, hoe meer risico's er ontstaan. Na enige tijd van (giftige) rookontwikkeling kan een kettingreactie ontstaan waarbij het vuur zich steeds sneller uitbreidt.

4

Voor de overlevingskans van (slapende) mensen en dieren is het essentieel dat de rook snel wordt ontdekt. Dit geldt in het bijzonder als mensen niet zelfstandig kunnen vluchten (oudere bewoners, kinderen, minder validen). Hiervoor is de rookmelder een effectief middel. De rookmelder neemt dan ook een belangrijke plaats in bij de campagnes van Brandveilig Leven en in acties van de Nederlandse Brandwondenstichting.

Verwerkingstijd van de melding

Onder verwerkingstijd wordt verstaan de tijd die verstrijkt tussen het aannemen van een melding op de Gemeenschappelijke Meldkamer, het uitvragen van de melder en alarmeren van het eerste voertuig naar het incident. Dit kunnen ook eenheden uit een naburige regio zijn, want de brandweer werkt met (interregionale) operationele grenzen: De eenheid die het snelst ter plaatse kan zijn wordt gealarmeerd. In Amsterdam-Amstelland is de afspraak dat de GMK een melding van objectbrand gemiddeld binnen 90 seconden verwerkt.

Uitruktijd

Onder uitruktijd wordt verstaan de tijd die verstrijkt tussen het alarmeren van een voertuig en het daadwerkelijk wegrijden van het voertuig. In Amsterdam-Amstelland rukt beroepspersoneel (dat al op de kazerne is) gemiddeld binnen 1 minuut en 46 seconden uit. Bij vrijwilligers, die apart van elkaar van huis of werk komen, ligt dit tussen de 3 en 6 minuten. De uitruktijden van de vrijwilligers zijn overdag tijdens werkdagen bij een aantal posten hoger, omdat de beschikbaarheid van vrijwilligers overdag minder is en het hierdoor langer duurt voordat er voldoende mensen aanwezig zijn om de eenheid uit te laten rukken.

Rijtijd

Onder rijtijd wordt verstaan de tijd die nodig is om van de kazerne naar het incident te rijden. Bij een melding met de hoogste prioriteit gebeurt dit altijd met optische en akoestische signalen. Toch is deze rijtijd afhankelijk

van verkeersdrukte, verkeersveiligheid, de plaatsing van het kazernenetwerk en goede afstemming met gemeenten over infrastructuur zoals hoofdrijroutes of wegoebrekingen.

Opkomsttijd

Onder opkomsttijd wordt verstaan de tijd die verstrijkt tussen het aannemen van de eerste melding en het ter plaatse komen van het eerste voertuig. De optelsom van de verwerkingstijd, de uitruktijd en de rijtijd. De opkomsttijd is een maat voor de daadwerkelijke beschikbaarheid van de brandweer. In het Besluit veiligheidsregio's zijn normen voor de opkomsttijd opgenomen. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de tijden en uitgangspunt die gebruikt worden bij het berekenen van prognose van het behalen van deze normen.

Inzettijd

Onder inzettijd wordt verstaan de tijd die verstrijkt bij de daadwerkelijke bestrijding van het incident. Hierbij gaat het om bijvoorbeeld verkennen, opstellen, waterwinning, redden en blussen. Tijdens de inzet richt de brandweer zich hoofdzakelijk op het (mogelijk) beperken van het effect van het incident. Bijvoorbeeld door het verrichten van reddingen en het voorkomen van branduitbreiding.

Hierbij spelen innovatie en preventie een belangrijke rol. De inzettijd kan worden geoptimaliseerd door betere blusmiddelen en slimmere tactieken. Slachtoffers en schade kunnen worden voorkomen door preventieve maatregelen. Schade door branduitbreiding kan ook worden tegengegaan door goede compartimentering in gebouwen. Ook onder eigen personeel is veilig werken en het voorkomen van slachtoffers belangrijk. Door meer innovatie en preventie kan bij een brand vaker gekozen worden voor de veiligere (offensieve) buiteninzet.

2.3 Repressieve middelen en mensen

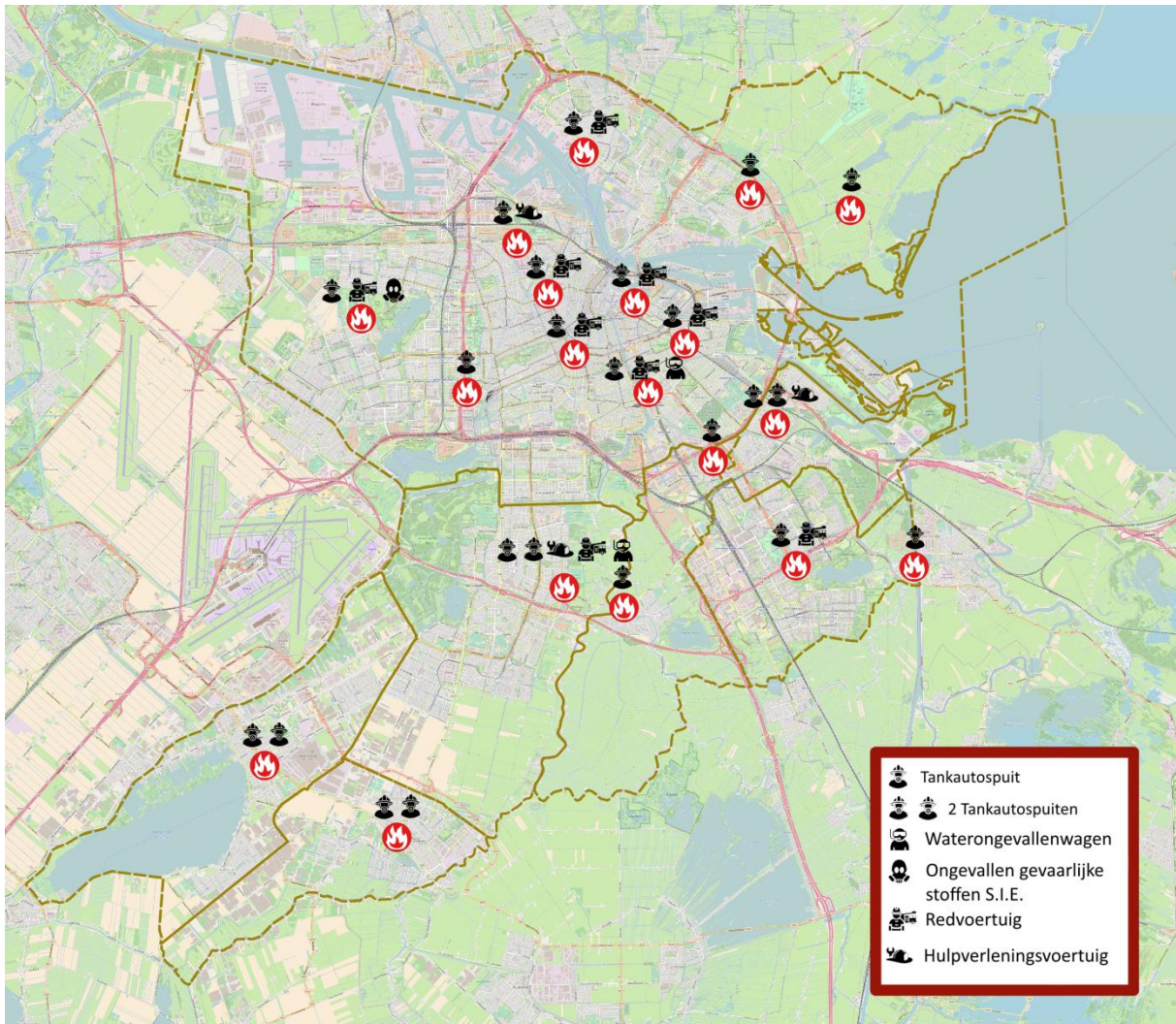
Naast een veiligheidsketen heeft de brandweer ook mensen en middelen tot haar beschikking om incidenten te bestrijden. De brandweer heeft per taakgebied verschillende eenheden paraat. Een eenheid bestaat uit een voertuig met een bepaalde slagkracht, gereedschap en uit een gespecialiseerde personele bezetting.

De tankautospuiter (TS) is het basisvoertuig van de brandweer en heeft de breedste taakstelling. De andere voertuigen zijn inzetbaar binnen een of meerdere taakgebieden. Het redvoertuig (RV) bij diverse incidenten waar een ladder nodig is, het (zware) hulpverleningsvoertuig (HV1) voor specialistisch gereedschap of de kraan, de waterongevallenwagen (WO) bij waterongevallen en de snel inzetbare eenheid (OGS-SIE) bij de bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen. In onderstaande tabel zijn de eenheden en hun taakgebieden weergegeven.

Taak Eenheid en aantal		Brand	Hulp-verlening	Water-ongeval	Gevaarlijke stoffen	Grootschalige inzet
Tankautospuiter	23					
Redvoertuig	9					
Hulpverleningsvoertuig	3					
Waterongevallenwagen	2					
OGS-SIE	1					

Tabel 1 – Aantallen eenheden en taakgebieden.

Een eenheid bestaat uit een voertuig en een (gespecialiseerde) bezetting. Brandweer Amsterdam-Amstelland heeft een repressieve organisatie die bestaat uit 19 kazernes, waarvan 11 kazernes met beroepspersoneel, 7 kazernes met vrijwillig personeel en 1 kazerne met zowel beroeps als vrijwillig personeel. Iedere kazerne beschikt over een tankautospuit. De andere voertuigen zijn verdeeld over een aantal kazernes. Onderstaand overzicht geeft de huidige kazerneconfiguratie weer, evenals het aanwezige materieel per kazerne.

Figuur 1 – Locaties tankautospuiten, OGS-SIE, waterongevallenwagens, redvoertuigen en hulpverleningsvoertuigen.

3. De inrichting van repressieve brandweezorg

De verdeling van mensen en middelen bepaalt voor een deel de zorg die de brandweer kan leveren na alarmering. Deze prestatie is in een aantal gevallen genormeerd in de wet en in ander gevallen in regionaal vastgestelde richtlijnen. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de belangrijkste begrippen en kaders van de repressieve brandweezorg.

3.1 Wat is repressieve brandweezorg

Repressieve brandweezorg is het verzamelbegrip voor de operationele prestatie bij de daadwerkelijke bestrijding van incidenten. De repressieve brandweezorg bestaat uit verschillende componenten. Voor het dekkingsplan zijn onderstaande de belangrijkste.

Dekking

De dekking gaat over de positionering van brandweereenheden in de regio en wordt uitgedrukt in de tijd waarbinnen eenheden, na een melding, voor de uitoefening van hun taak ter plaatse kunnen zijn. Eenvoudig gezegd betekent een snelle opkomsttijd een goede dekking. Het is van belang de beschikbare mensen en middelen hiervoor optimaal over de regio te verdelen. Vanzelfsprekend binnen redelijke grenzen, het is niet wenselijk om op elke hoek van de straat een kazerne te plaatsen. De mate waarin de normtijden uit het Besluit veiligheidsregio's behaald (kunnen) worden drukt de brandweer uit in het dekkingspercentage. Dit geldt overigens alleen voor meldingen op het grondgebied van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland. In paragraaf 3.2 en 3.3 wordt verder ingegaan op de normen en richtlijnen die voor de dekking gelden.

Paraatheid

De paraatheid drukt de daadwerkelijke beschikbaarheid van mensen en middelen uit. Wanneer een eenheid 24 uur per dag kan uitrukken is deze 100% paraat. Ons korps streeft naar een in-dienst-percentage van minimaal 95%. Zo blijft tijd beschikbaar voor bijvoorbeeld onderhoud of (grote) oefeningen.

Slagkracht

Aanvullend op de eerstelijns dekking (de opkomst van de eerste brandweereenheden bij het incident) moet de regio kunnen beschikken over voldoende slagkracht. De slagkracht drukt de beschikbaarheid van eenheden uit voor de bestrijding van grote incidenten. Voorbeelden hiervan zijn industriebranden, rampen of andere grote calamiteiten. Het is hierbij ook van belang dat deze slagkracht snel geleverd wordt. Hiermee kunnen schade en slachtoffers beperkt worden.

Restdekking

Wanneer de brandweer met veel eenheden een groot incident bestrijdt dan is de dekking in de rest van de regio lager. De restdekking drukt in deze situatie de overgebleven beschikbaarheid van de brandweer uit. Door de langere rijtijden van de vervangende eenheden is deze dan lager dan gewoonlijk. Ten aanzien van de restdekking zijn geen wettelijke normen of richtlijnen geformuleerd.

3.2 Wettelijke opkomsttijden bij binnenbrand

Voor een deel van de uitrukken van de brandweer gelden wettelijke opkomsttijden van een basisbrandweereenheid. In het Besluit veiligheidsregio's is vastgelegd dat een basisbrandweereenheid bestaat uit een tankautospuiter met een bezetting van vier manschappen, een chauffeur en een bevelvoerder. Verder is bepaald dat het bestuur van de veiligheidsregio bij het vaststellen van de maximale opkomsttijden van de eerste basisbrandweereenheid bij *binnenbrand* de volgende normen hanteert:

Normen voor opkomsttijden bij binnenbrand (BVR)	
Gebruiksfunctie	Opkomstnorm 1 ^e TS
Winkelfunctie met een gesloten constructie, gebouwen met een woonfunctie boven een gebouw met een winkelfunctie en gebouwen met een celfunctie.	5 minuten
Portiekwoningen, portiekflats en gebouwen met een woonfunctie voor verminderd zelfredzamen.	6 minuten
Andere woonfuncties, winkelfunctie, gezondheidszorgfunctie, onderwijsfunctie en logiesfunctie.	8 minuten
Kantoorfunctie, industrie functie, sportfunctie, bijeenkomstfunctie en overige gebruiksfuncties.	10 minuten

Tabel 2 – Overzicht van genormeerde objecten uit het Besluit Veiligheidsregio's.

Verschillende objecten hebben verschillende tijdsnormen omdat niet alle bij type objecten dezelfde risico's uitgaan. Zo moet de brandweer sneller aanwezig zijn bij objecten waar verminderd zelfredzame mensen aanwezig zijn en mag de brandweer later aankomen bij objecten zelfredzaam zijn.

Het bestuur van de veiligheidsregio mag voor bepaalde locaties opkomsttijden vaststellen die afwijken van de tijdsnormen.¹ Wel moeten dan de keuze van de locatie en de mate van de afwijking gemotiveerd worden. Het bestuur van de veiligheidsregio mag geen opkomsttijd vaststellen die hoger is dan achttien minuten.

Portiekwoningen van vóór 1945

Aanvullend op de opkomstnormen voor de eerste basisbrandweereenheid stelt het Besluit veiligheidsregio's dat het bestuur van de veiligheidsregio vaststelt voor welke objecten bij *binnenbrand* de inzet van een ondersteuningseenheid voor redden en blussen op hoogte altijd noodzakelijk is. De opkomstnorm van dit redvoertuig is dan dezelfde als voor de eerste tankautospuiter. De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland heeft in 2013 besloten, vanwege de bijzondere risico's en beperkte vluchtmogelijkheden, dit in te stellen voor portiekwoningen van vóór 1945. Hier geldt dan, net als voor de eerste basisbrandweereenheid, een maximale opkomsttijd van 6 minuten.

3.3 Richtlijnen bij hulpverlening, waterongevallen en gevaarlijke stoffen

Ook voor de taakgebieden hulpverlening, waterongevallen en bestrijding van ongevallen met gevaarlijk stoffen wordt gewogen of de dekking afdoende is. In het verleden heeft de Nederlandse Vereniging voor Brandweertzorg en Rampenbestrijding (NVBR), het huidige Brandweer Nederland, hiervoor een aantal brancherichtlijnen opgesteld. De veiligheidsregio heeft in het Dekkingsplan 2013 besloten deze richtlijnen te hanteren bij dekkingsafwegingen voor de taakgebieden hulpverlening, waterongevallen en bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen. Voor het redvoertuig, hulpverleningsvoertuig en de waterongevallenwagen is deze richtlijn 15 minuten. Voor de snel inzetbare eenheid voor ongevallen met gevaarlijke stoffen is deze richtlijn 30 minuten.

¹ Besluit veiligheidsregio's, artikel 3.2.1.

4. Risico's en trends

De operationele prestatie van Brandweer Amsterdam-Amstelland moet zo veel mogelijk aansluiten bij de gevaren die in de veiligheidsregio verwacht kunnen worden. Daarom is het belangrijk om aandacht te hebben voor de veranderende wereld om ons heen. Deze worden uitgedrukt in risicoprofielen, maar ook in zichtbare trends in de samenleving en trends in het brandweerwerk.

4.1 Risicoprofielen

Voor de taakgebieden brand, hulpverlening, waterongevallen en bestrijding van ongevallen met gevaarlijke stoffen zijn risicoprofielen opgesteld aan de hand van daadwerkelijke incidenten van de afgelopen vijf jaar. In bijlage 1 zijn de vier risicoprofielen opgenomen.² De risico-inschatting is weergegeven op een schaal van een tot tien. Waarbij het laagste risico staat voor een kleine kans met gering effect en het hoogste risico staat voor een grote kans met aanzienlijk effect. Met behulp van risicoprofielen komt inzicht in de risico's en hoe de brandweezorg zich daartoe verhoudt.

In het brandrisicoprofiel is de kans op brand gerelateerd aan het te verwachten effect van de brand. De kans is berekend aan de hand van daadwerkelijke branden van de afgelopen vijf jaar. De te verwachten effecten van de branden zijn inzichtelijk gemaakt door o.a. te kijken naar het aantal (dodelijke) slachtoffers bij die branden, dichtheid van de bebouwing, WOZ-waarde, potentiële schade, bouwjaar van objecten, culturele waarde en de inzetduur van de brandweer zoals in de praktijk gemeten. De brandweer krijgt hierdoor steeds beter inzicht in het brandrisico in de regio.

4.2 Actuele trends in de samenleving

De maatschappij verandert. Daarmee verandert ook de hulpvraag van bewoners en gebruikers in deze regio. In het Regionaal Risicoprofiel 2017 van de Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland worden een aantal globale trends genoemd die invloed hebben op de risico's op rampen en ongevallen in deze regio.

Verandering van risico's

Als gevolg van klimaatverandering zijn er ontwikkelingen om een meer duurzame samenleving te creëren, wordt een energietransitie verwacht en is de circulaire economie in opkomst. Dit leidt tot andersoortige risico's waar de brandweer zich op moet voorbereiden.

Langer thuis wonen

Mensen worden ouder en blijven langer zelfstandig thuis wonen. Zij doen dat vaker in seniorencomplexen waar, in tegenstelling tot verzorgingstehuizen, geen aanvullende brandveiligheidseisen gelden. Het is mogelijk dat hierdoor de risico's bij brand in seniorencomplexen groter worden.

Meer objecten in de regio

Mensen willen graag in de Randstad en onze regio wonen en verblijven. Er wordt in de regio veel gebouwd en verbouwd. Nieuwbouw sluit niet altijd aan op het bestaande niveau van brandweezorg in een gebied. Voorbeelden hiervan zijn de tweede en derde eilanden van IJburg, maar ook het plan Haven-stad. Binnen dit plan wordt in de komende decennia woon- en werkruimte voor tienduizenden mensen gerealiseerd. Ook in Ouder-Amstel en Aalsmeer wordt flink geïnvesteerd in het woningenbestand, soms zelfs door het bouwen van compleet nieuwe wijken, zoals De Nieuwe Kern binnen Ouder-Amstel. Daarnaast is er steeds vaker sprake van

² In het Regionaal Risicoprofiel 2017 wordt een algemeen inzicht gegeven met welke incidenten, rampen en crises de regio rekening moet houden. In de risicoprofielen in bijlage 1 is gespecificeerd welke risico's de regio heeft op het gebied van brand, hulpverlening, waterongevallen en ongevallen met gevaarlijke stoffen.

hoog- of ondergrondse bouw, waarbij met specifieke risico's rekening gehouden moet worden. Verder worden leegstaande kantoorpanden omgebouwd naar woningen of hotels. Hiervoor gelden andere, lagere opkomsttijden, wat weer gevolgen heeft voor de dekking.

Het is van belang dat de brandweer in gesprek blijft met de gemeenten om vanaf het eerste moment brandweezorg en brandveiligheid te incorporeren in de ruimtelijke plannen. Zo komen gemeenten en brandweer in de toekomst niet voor verrassingen te staan als het gaat om de nodige beschikbaarheid van brandweezorg.

Continuïteit

De samenleving vertrouwt in toenemende mate op ICT-systemen en de wereld wordt digitaal aan elkaar geknoopt. Verstoringen in deze netwerken heeft daarmee in toenemende mate gevolgen voor de samenleving en levert extra risico's op.

Andere incidenttypen

In het Regionaal Risicoprofiel van 2017 wordt een terroristische aanslag als het grootste risico gezien voor de veiligheidsregio. Niet alleen is het dreigingsniveau volgens de NCTV substantieel, ook zijn de effecten bij een daadwerkelijke aanslag groot. Een grootschalige terroristische aanslag, zoals in andere Europese hoofdsteden, is in Amsterdam niet uit te sluiten. Dergelijke incidenten vereisen een grote slagkracht.

4.3 Ontwikkelingen brandweezorg

In aanvulling hierop ziet de brandweer ook trends die invloed hebben op de inrichting van haar operationele organisatie. Deze ontwikkelingen beïnvloeden de repressieve brandweezorg die de brandweer kan leveren.

10

Verminderde paraatheid vrijwilligers

Een landelijke trend is dat de beschikbaarheid van vrijwilligers onder druk staat. Vrijwilligers komen na een melding op van huis of werk. Steeds meer vrijwilligers werken niet langer in de gemeente waar zij wonen. Ook is het lastiger om van de werkgever toestemming te krijgen tijdens werktijden uit te rukken. Het komt bij vrijwillige eenheden steeds vaker voor dat, met name tijdens werkdagen, de minimumbezetting van een eenheid niet (tijdig) bij elkaar kan komen. Vanzelfsprekend wordt dit opgevangen door andere eenheden, maar deze komen door de extra rijtijd wel later ter plaatse.

Variabele voertuigbezetting

Door de afnemende beschikbaarheid van vrijwilligers duur het langer voordat er een complete bezetting van vier manschappen, een chauffeur en een bevelvoerder kunnen uitrukken. Steeds vaker wordt de vraag gesteld of het altijd nodig is om met zes personen bij een incident aanwezig te zijn. Om die reden experimenteren regio's met variabele voertuigbezetting. Het nadeel is dat hierdoor de wettelijke opkomstnormen voor de basisbrandweereenheid niet meer gehaald worden, omdat de wettelijke opkomstnorm alleen geldt voor een bezetting met zes personen. Het voordeel van een bezetting met vier personen is dat de brandweer sneller ter plaatse komt en dat eerder gestart kan worden met redden, voorkomen van branduitbreiding en het beperken van schade. In Amsterdam-Amstelland loopt bij de kazernes Uithoorn en Aalsmeer een proef waarbij de 1^e tankautospuit (TS4) uitrukt met twee manschappen, een chauffeur en een bevelvoerder. Op de overige twee manschappen hoeft niet meer gewacht te worden. De eerste resultaten wijzen uit dat hierdoor de uitruktijd met ongeveer 40 tot 60 seconden verbeterd wordt. De proef wordt halverwege 2018 geëvalueerd.

Dagelijkse sterkte beroepskazernes

Naast de verminderde beschikbaarheid van vrijwilligers, komt het ook voor dat niet alle beroepseenheden paraat kunnen zijn. Bijvoorbeeld omdat eenheden ingezet zijn bij een (grootschalige) oefening, maar ook bij personeelstekorten door ziekteverzuim. Dit is niet erg, omdat andere eenheden de dekking van het

verzorgingsgebied in dit geval overnemen. In 2016 is hiervoor een afschaaltabel vastgesteld, waarin de volgorde van het buiten dienst stellen van eenheden gekoppeld is aan de minste dekkingafname. Hiermee kan Brandweer Amsterdam-Amstelland het dekkingverlies zo beperkt mogelijk houden.

Arbeidshygiëne

Een andere ontwikkeling die gevolgen heeft voor de uitruktijd zijn maatregelen in het kader van arbeidshygiëne. Voor het wegrijden trekken de brandweermensen speciale onderkleding aan, waardoor blootstelling aan gevaarlijke stoffen zoals roet beperkt wordt. Hierdoor wordt de uitruktijd hoger. De precieze effecten worden in een evaluatie onderzocht.

Gebiedsgerichte opkomsttijden

Landelijk wordt gewerkt aan een model voor gebiedsgerichte opkomsttijden (project RemBrand). Het idee is hierbij om meer balans te brengen in de benadering van brandveiligheid. De kwaliteit van brandweezorg afmeten aan de objectgerichte opkomsttijden, waar in het Besluit veiligheidsregio's de nadruk op ligt, is te eenzijdig. Het is bij de analyse ook belangrijk om risicoprofielen, slagkracht en de kwaliteit van inzetten mee te nemen. In het model wordt meer gekeken naar de brandweezorg in gebieden en op basis van het risicoprofiel. In bijlage 3 wordt dit verder toegelicht.

Proeftuinkazerne

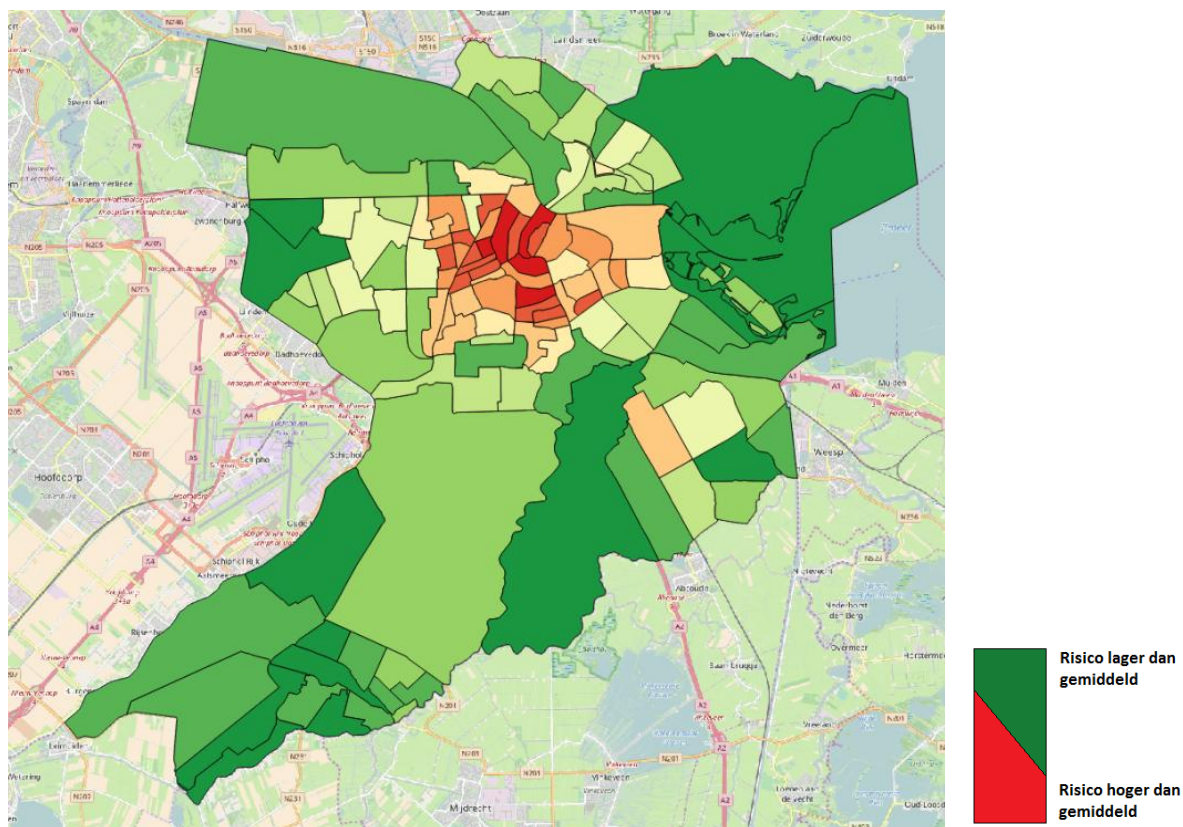
Als gevolg van de bestuurlijke opdracht van september 2017 worden in het Dekkingsplan 2018-2021 maatregelen voorgesteld om de repressieve brandweezorg te flexibiliseren. Een ander traject binnen Brandweer Amsterdam-Amstelland sluit hier goed op aan. In de zogeheten proeftuinkazerne die op 1 januari 2019 geopend moet worden kan BAA met een ander rooster dan het huidige 24-uursrooster de doelstelling in de praktijk brengen om te komen tot een flexibele risicogerichte en efficiënte organisatie, die midden in de samenleving staat met een open organisatiecultuur. De proeftuinkazerne komt voort uit de Transitie-overeenkomst uit 2011.

5. Taakgebied Brand

Een deel van de werklust van de brandweer bestaat uit brandbestrijding. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om woningbranden maar ook om buitenbranden en grote industriebranden.

5.1 Brandrisicoprofiel

In het brandrisicoprofiel is de kans op binnenbrand gerelateerd aan het te verwachten effect van de brand. Door het brandrisicoprofiel kan de brandweer gericht sturen op haar operationele prestatie bij het taakgebied brand. Op basis van het geografisch brandrisicoprofiel zijn een aantal gebieden binnen de regio verder onderzocht.

Figuur 2 – Het geografisch weergegeven brandrisicoprofiel van de regio Amsterdam-Amstelland.

Centrum, Jordaan, Oud West en Oude Pijp in Amsterdam

In de oude binnenstad van Amsterdam is het brandrisico hoog. De kans op brand is groot, terwijl deze branden bovendien grote effecten (kunnen) hebben. Hierbij zijn in het verleden relatief meer slachtoffers gevallen dan bij branden in de rest van de regio. Het is een dichtbebouwd gebied, waardoor de kans op overslag bij brand groter is. Bij de oude bebouwing is vaak sprake van maar een enkele vluchtweg en snelle rookverspreiding. Bovendien speelt mee dat er bij de oude bebouwing, met in het centrum van Amsterdam ook vaker een hoge culturele waarde, bij brand waarschijnlijk sneller sprake is van veel schade.

Westelijk Havengebied

In het westelijk havengebied is gelet op het lage aantal objecten de absolute kans op brand in het Westelijk Havengebied laag. Toch zijn bij deze branden de effecten groot. Het gaat dan om langdurige inzetten met grote economische schade. Bovendien bevinden zich in dit gebied veel bedrijven die vanwege hun activiteiten vallen onder de voorzorgen die gesteld worden in het Besluit Rampen en Zware Ongevallen.

Amsterdam Zuidoost

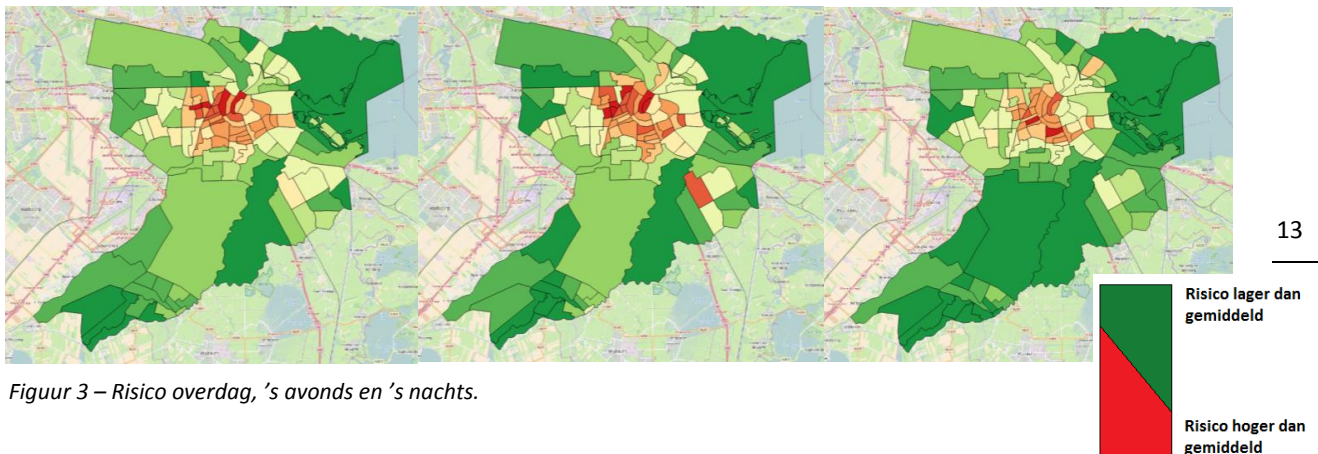
Hoewel in Amsterdam Zuidoost hoofdzakelijk sprake is van nieuwere bebouwing, en de effecten van brand hiermee over het algemeen beperkt blijven, is in het verleden gebleken dat de aantallen branden hier relatief groter zijn. Hierbij zijn in het verleden ook relatief meer slachtoffers gevallen.

Zuidflank

In de gemeenten Aalsmeer en Uithoorn is het brandrisico laag. Er zijn relatief (veel) minder branden dan in de rest van de regio en bij deze brand vallen, op basis van aantallen uit het verleden ook minder slachtoffers. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat de opkomsttijden van de brandweer hier hoger zijn dan in de rest van de regio.

Verschillen in tijdstippen

Er is een opmerkelijke verschil tussen tijdstip en risico. Enerzijds is het aantal (verwachte) branden overdag hoger. Anderzijds is bij deze branden de kans op slachtoffers overdag kleiner. Er is overdag meer activiteit zoals koken en (thuis)gebruik van elektrische apparatuur.³ Maar een brand wordt overdag sneller opgemerkt. Dit in tegenstelling tot 's nachts. Slapende mensen zonder rookmelder hebben minder kans om aan de brand te ontkomen. In het Brandrisicoprofiel is daarom ook uitgesplitst naar verschillende dagdelen.

Figuur 3 – Risico overdag, 's avonds en 's nachts.

5.2 De operationele prestatie bij brand

De operationele prestatie bij brand, in relatie tot de risico's, wordt gewogen aan de hand van dekking, paraatheid, slagkracht en restdekking.

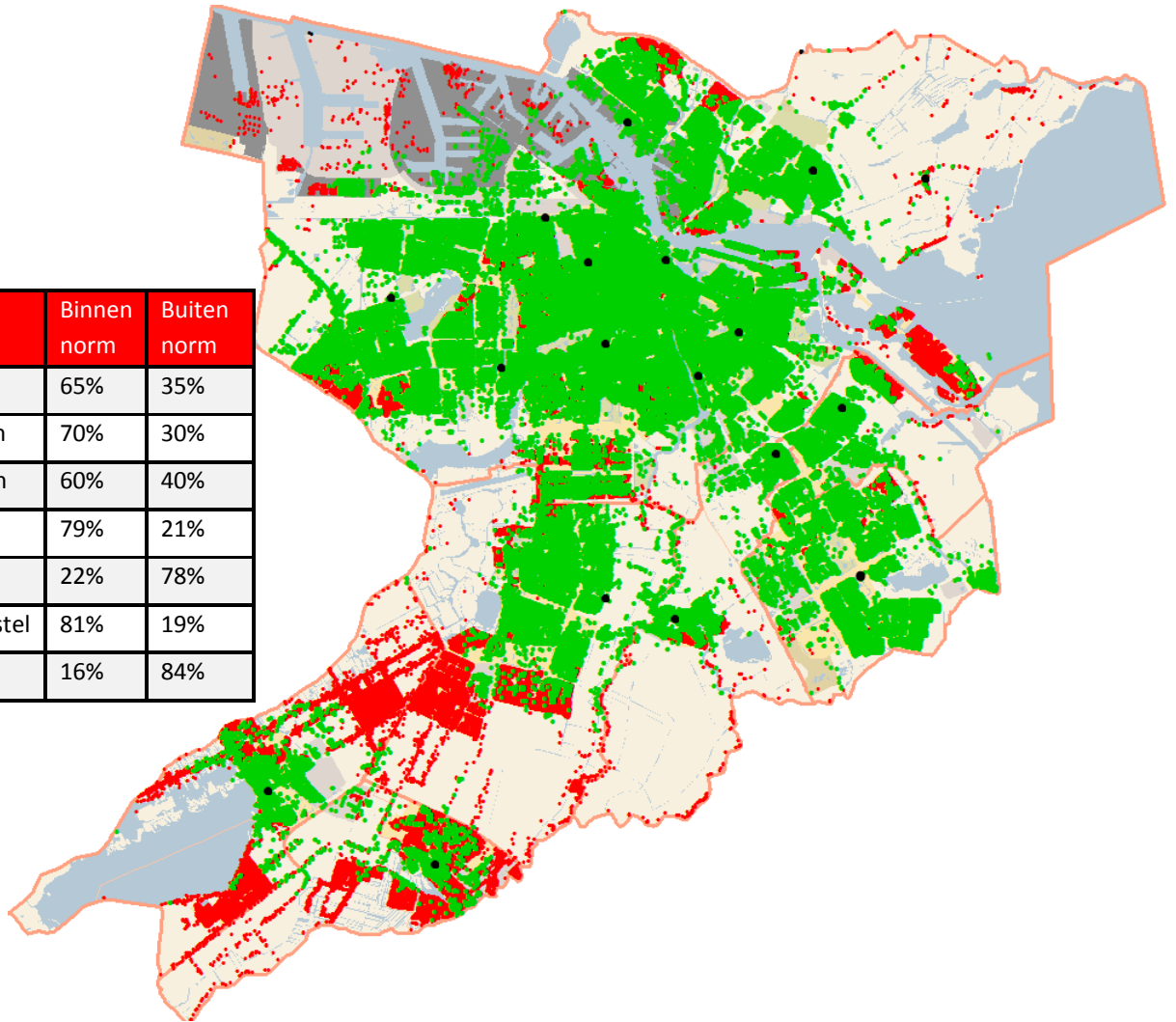
Dekking

In theorie kan Brandweer Amsterdam-Amstelland 65% van de objecten in de regio bij binnenbrand bereiken binnen de in het Besluit veiligheidsregio's gestelde maximale opkomsttijd voor de 1^e tankautospuiter.⁴ Over het algemeen is de opkomsttijd bij binnenbrand binnen de ring van de gemeente Amsterdam het laagst. Hier is een hoge dichtheid van beroepskazernes. De opkomsttijd in de Zuidflank is hoog. De twee vrijwillige kazernes moeten hier lange afstanden overbruggen na een melding van binnenbrand. Nergens in de regio wordt de wettelijke uiterste opkomsttijd van 18 minuten overschreden.

³ Uit onderzoek blijkt dat branden vaak (onbedoeld) veroorzaakt worden door menselijke activiteit.

⁴ Zie voor een uitleg over de wijze van berekenen Bijlage 2: Uitgangspunten berekeningen

Gebied	Binnen norm	Buiten norm
Regio	65%	35%
Amsterdam	70%	30%
Amstelveen	60%	40%
Diemen	79%	21%
Aalsmeer	22%	78%
Ouder-Amstel	81%	19%
Uithoorn	16%	84%

Figuur 4 – Een geografische weergave van de theoretische dekking. Waarbij binnen de normtijd behaalde objecten groen zijn, en overschreden objecten rood. In de tabel is het theoretische percentage per gemeente weergegeven.

Paraatheid

Door de aanwezigheid van beroepsposten in de regio is de paraatheid van de tankautosputen over het algemeen hoog. Op werkdagen overdag is de paraatheid bij vrijwillige kazernes lager en stijgt de tijd die nodig is om de bezetting compleet te krijgen voor de uitruk. Ook komt het voor dat tankautosputen niet ingezet kunnen worden voor de eerstelijns brandweezorg. De eenheden zijn dan overigens vaak nog wel inzetbaar voor slagkracht en restdekking. In de avond, nacht en weekendsituatie is de paraatheid ook bij vrijwillige kazernes hoog.

Slagkracht

De brandweer heeft voldoende slagkracht om branden in de regio te blussen. Zeker in de binnenstad waar de kans op escalatie groot is, kan bij een incident binnen korte tijd veel potentieel georganiseerd worden. In onze regio worden bij een melding van binnenbrand standaard twee tankautosputen gealarmeerd. Dit zorgt ervoor dat het incident zoveel mogelijk wordt beperkt. Bij grote branden is ook voldoende potentieel voorhanden, zeker omdat hierbij ook gebruik gemaakt kan worden van de mogelijkheid tot interregionale bijstand.

De brandweer beschikt over 19 eerstelijns tankautosputen, die opkomen als eerste basisbrandweereenheid. Op vier (vrijwillige) kazernes staan ook zogenaamde tweedelijns tankautosputen, die onder andere gebruikt worden voor grootschalige incidenten (slagkracht) en restdekking. Brandweer Amsterdam-Amstelland vraagt

bij grote incidenten vanzelfsprekend ook bijstand van eenheden van aangrenzende korpsen, maar ook bij deze eenheden speelt de verminderde beschikbaarheid van vrijwilligers een rol. Daarnaast beschikken kazernes van de omliggende regio's vaak over een TS4 en niet over de voor onze regio vastgestelde basisbrandweereenheid (TS6). Dat betekent dat deze eenheden niet binnen de regio Amsterdam-Amstelland ingezet mogen worden.

Restdekking

In het geval van gelijktijdigheid van incidenten heeft de brandweer voldoende eenheden beschikbaar om in te zetten voor de restdekking. Ook kan de brandweer interregionaal bijstand aanvragen.

De dekking van het redvoertuig

De richtlijn voor maximale opkomsttijd van het redvoertuig is 15 minuten. De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland heeft besloten, vanwege de bijzondere risico's en beperkte vluchtmogelijkheden, bij portiekwoningen van vóór 1945, de maximale opkomsttijd op 6 minuten te stellen, gelijktijdig met de opkomstnorm voor de tankautospuiter. In het grootste deel van de regio kan voldaan worden aan de maximale landelijke opkomsttijd van 18 minuten. Bij portiekwoningen van voor 1945 kan 39% binnen 6 minuten bereikt worden. Een groot aantal van de portiekwoningen van voor 1945 waar de norm niet gehaald wordt, bevindt zich in Amsterdam-West.

5.3 Analyse

Regionaal gezien is de dekking van de 1^e tankautospuiter bij binnenbrand in 2017 op 65% gekomen. In het Dekkingsplan 2013 was deze theoretisch gesteld op 76%. Het lagere percentage ontstaat onder andere door de teruglopende paraatheid van de vrijwillige kazernes, dikkere infrastructuur en nieuwbouw. Ook is het instrument waarmee de prognose wordt berekend nauwkeuriger gemaakt. In bijlage 4 is de situatie per gemeente beschreven.

De regionale dekking is op dit moment acceptabel. Gelet op het risicoprofiel is de brandweer over het algemeen snel ter plaatse daar waar veel risico is en is de opkomsttijd hoger op plekken waar het risico laag is. Dat betekent dat er een goede spreiding van kazernes en eenheden is binnen de regio. Het streven naar opkomsttijden waarmee 100% van de objecten binnen de normtijden uit het Besluit veiligheidsregio's bereikt worden, vergt een onevenredig grote investering. Uit onderzoek van Brandweer Nederland blijkt dat meer dan 50% van de objecten niet binnen de norm gehaald wordt. Daarnaast is de eventuele overschrijding van de opkomsttijd bij veel objecten beperkt tot 1 of 2 minuten. Nergens in de regio bestaat een overschrijding van de wettelijke maximale opkomsttijden van 18 minuten. Wel kan op sommige plekken de brandweezorg beter. Op basis van de dekkingsanalyse en de dalende trend in de paraatheid signaleert Brandweer Amsterdam-Amstelland vier aandachtsgebieden.

Zuidflank van de regio

In de gemeenten Uithoorn en Aalsmeer zijn de opkomsttijden hoger dan in de rest van de regio. Dit komt door afnemende paraatheid van de vrijwillige kazernes (overdag) en een toename van het aantal objecten door nieuwbouw, verder weg van de beschikbare kazernes, en een dikkere infrastructuur. Het brandrisico in dit gebied is echter laag. De verwachting is dat, als geen maatregelen getroffen worden, de paraatheid overdag verder zal dalen en daarmee ook de dekking verder zal afnemen.

Zuidoostelijk deel van de regio

In het deel van de regio waar Amsterdam Zuidoost, Driemond, IJburg, Diemen en Duivendrecht onder vallen is de dekking grotendeels op orde. Alleen op het verder weg gelegen IJburg is het dekkingspercentage laag. Dit lage percentage is acceptabel. IJburg bestaat uit minder brandbare nieuwbouw en alle woningen zijn volgens het Bouwbesluit voorzien van een rookmelder.

Wel staat de paraatheid in het zuidoostelijk deel van de regio op werkdagen overdag onder druk. Op de beroepskazerne Anton (Amsterdam Zuidoost) is 24 uur per dag een bezetting aanwezig, maar op de kazernes Ouderkerk, Duivendrecht, Diemen en Driemond is doordeweeks overdag een tekort aan (beschikbare) vrijwilligers. Hetgeen ook geldt voor de nabijgelegen interregionale kazernes. Als deze kazernes buiten dienst staan is er maar één tankautospuiter direct beschikbaar en moeten de andere van verder weg komen. Gelet op het brandrisico kan de slagkracht in het zuidoostelijk deel van de regio onvoldoende worden.

Westelijk Havengebied

In het Westelijk Havengebied staan geen kazernes. Er staan weinig objecten en de algemene brandkans is laag. Maar het (economische) effect van een brand in het Westelijk Havengebied kan groot zijn. Door de huidige locaties van de omliggende kazernes zijn de rijtijden naar incidenten lang.

Amsterdam West

In de gemeente Amsterdam staan binnen de Ring A10 veel portiekwoningen van vóór 1945. Bij deze objecten moet bij binnenbrand het eerste redvoertuig binnen 6 minuten ter plaatse zijn. In Amsterdam West wordt deze norm op veel plekken niet gehaald.

5.4 Conclusie en maatregelen

De regionale dekking is op dit moment acceptabel. Om een verdere daling in de dekking en slagkracht van de eerste tankautosputters te voorkomen zijn maatregelen nodig die de dalende trend in de paraatheid keren.

Maatregelen in de Zuidflank

In de Zuidflank wordt ingezet op Brandveilig Leven en geëxperimenteerd met variabele voertuigbezetting door een tankautospuiterbezetting van vier personen. Daarnaast wordt voorgesteld om doordeweeks overdag een dagbezetting van 6 brandweermensen in het gebied te positioneren om zo de trend van teruglopende paraatheid te keren. Hierdoor zal overdag de dekking in het gebied stijgen. De precieze stijging is afhankelijk van op welke kazerne de dagbezetting wordt geplaatst.

Maatregelen in het zuidoostelijk deel van de regio

In het zuidoostelijk deel van de regio wordt ingezet op het vergroten van de paraatheid. Om die reden wordt voorgesteld op één van de vrijwillige kazernes in het gebied overdag doordeweeks zes personen in de dagdienst te plaatsen. Kazerne Diemen zou hiervoor een logische keuze zijn. Hierdoor stijgt de structurele aanwezigheid van de brandweer in het gebied en is in het zuidoostelijk deel van de regio meer slagkracht bij incidenten. Daarnaast kan onderzocht worden of een variabele voertuigbezetting of samengestelde voertuigbezetting ervoor kan zorgen dat ook de andere eenheden in dit gebied paraat blijven.

Westelijk havengebied

Sinds de vaststelling van het vorige dekkingsplan is ingezet op scheepsbrandbestrijding, preventie en sinds 2015 op het Actiecentrum Veiligheid. Het Actiecentrum Veiligheid is een publiek-private constructie, waarbij samen met de deelnemende bedrijven voorzien wordt in de (bedrijfs)brandweertaken. Het ziet er naar uit dat hierdoor bijna alle objecten in het gebied binnen de wettelijke norm gehaald kunnen worden. Daarnaast is de brandweer dan snel ter plaatse bij objecten waar incidenten snel kunnen escaleren.

Amsterdam West

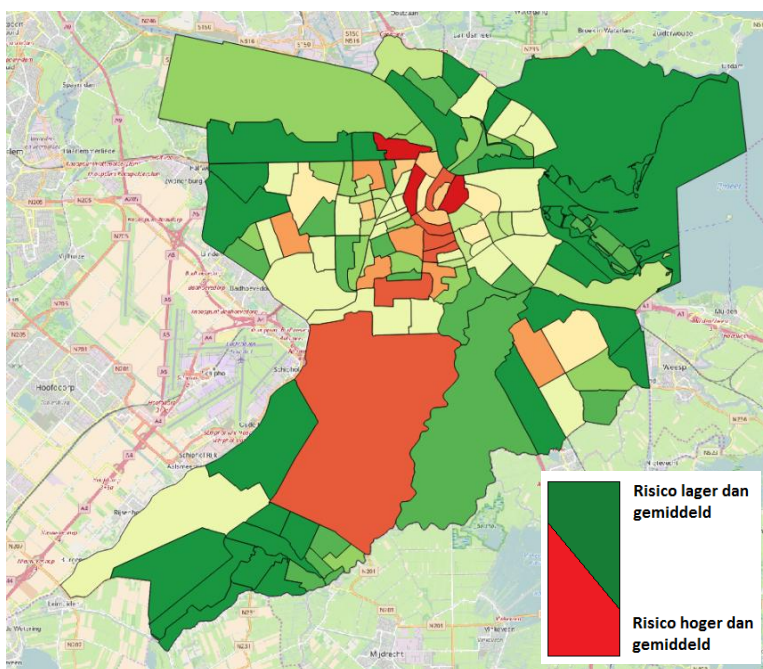
Door redvoertuigen te verplaatsen naar kazerne Teunis en kazerne Pieter wordt een dekkingsverbetering van 8% voor de door het bestuur genormeerde objecten gerealiseerd, waarbij de dekking in de 15 minuten normen in de rest van de regio slechts zeer beperkt daalt. Dit leidt er toe dat bij meer objecten binnen de Ring A10 de brandweer kan zorgen voor een snelle redding door de tweede vluchtweg voor bewoners sneller beschikbaar te hebben.

6. Taakgebied Hulpverlening

Een steeds groter deel van de werklust van de brandweer bestaat uit hulpverlening. Het gaat hierbij om technische hulpverlening bij verkeersongevallen, maar ook om hulp aan andere hulpdiensten, zoals het afrijzen van patiënten voor de ambulancedienst of het openen van deuren voor de politie. Daarnaast rukt de brandweer steeds vaker uit naar reanimatie.

6.1 Risicoprofiel Hulpverlening

De ondergelegen afbeelding laat het risicoprofiel voor het taakgebied Hulpverlening zien. Het risicoprofiel hulpverlening laat de algemene lijn zien dat daar waar veel mensen zijn er veel vraag is naar hulpverlening door de brandweer.

Toelichting:

In het centrum van Amsterdam en in de gemeente Amstelveen rukt de brandweer het meest uit voor hulpverlening. Hierbij gaat het vooral om reanimaties en ongevallen gerelateerd aan wegvervoer. Door de bevolkingsdichtheid in deze gebieden maken veel mensen gebruik van de infrastructuur, waarbij door het (tram)verkeer ook relatief meer slachtoffers kunnen vallen.

17

Figuur 5 – Risicoprofiel hulpverlening

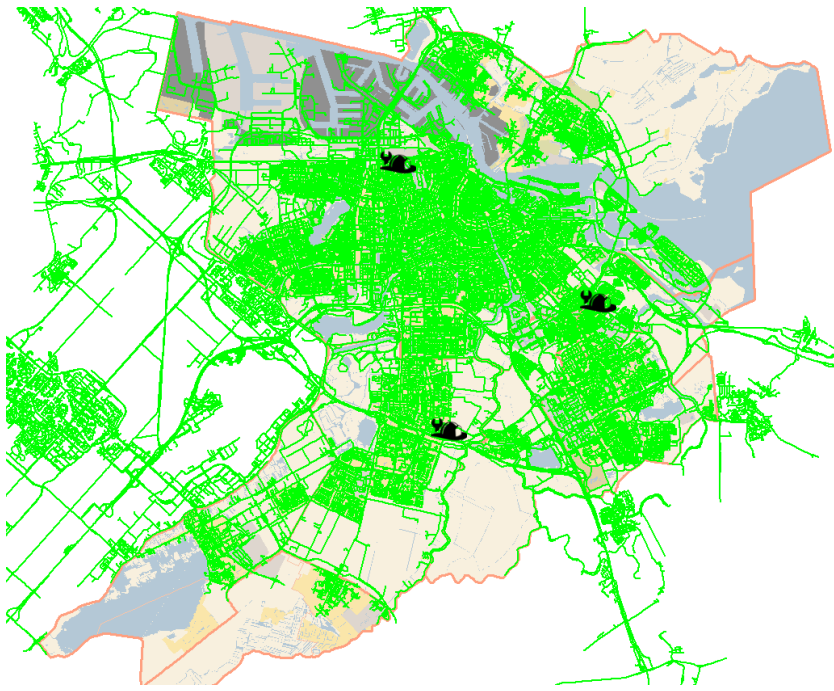
6.2 De operationele prestatie bij hulpverlening

De operationele prestatie bij hulpverlening, in relatie tot de risico's, wordt gewogen aan de hand van dekking, paraatheid, slagkracht en restdekking.

Dekking:

Voor hulpverlening is geen wettelijke norm bepaald. De Veiligheidsregio Amsterdam-Amstelland heeft in 2013 besloten de richtlijn voor de maximale opkomsttijd van 15 minuten voor de eerste tankautospuiter of het eerste hulpverleningsvoertuig (HV1) te volgen. De richtlijn voor de tankautospuiter bij hulpverlening wordt overal in de regio gehaald en daarmee is de dekking op orde.

De zware hulpverleningsvoertuigen staan in de regio Amsterdam-Amstelland strategisch geplaatst op drie kazernes. Daarmee is voor ca. 95% van de regio binnen 15 minuten een hulpverleningsvoertuig ter plaatse. In Landelijk Noord en het onderste deel van de Zuidflank wordt de richtlijn beperkt overschreden. Het risico op zware ongevallen is hier echter laag.

Figuur 6 – Het bereik van de HV1 binnen 15 minuten.

Paraatheid:

Door de aanwezigheid van veel beroepsposen is de paraatheid van de tankautosputen in de regio over het algemeen hoog. In de dagsituatie is de paraatheid bij vrijwillige kazernes lager en kunnen sommige tankautosputen, en incidenteel het hulpverleningsvoertuig op kazerne Diemen, niet ingezet worden. Twee van de drie hulpverleningsvoertuigen staan op beroepskazernes en deze hebben daarom een hoge paraatheid.

18

Slagkracht

De brandweer heeft voldoende slagkracht voor hulpverlening . Zowel bij kleine incidenten, stormdagen of bijvoorbeeld complexe spoorwegongevallen.

Restdekking

In het geval van gelijktijdigheid van incidenten heeft de brandweer voldoende eenheden beschikbaar om in te zetten en daarnaast kunnen interregionale eenheden gealarmeerd worden.

6.3 Analyse

Brandweer Amsterdam-Amstelland kan bij hulpverlening in de gehele regio aan de richtlijn voor de eerste tankautospuut voldoen. De hulpverleningsvoertuigen (HV1) kunnen in het grootste deel van de regio aan de gestelde richtlijn voldoen. In de gebieden waar de HV1 niet binnen 15 minuten ter plaatse kan zijn, Landelijk Noord en een deel van de Zuidflank, is het risico op zware ongevallen laag. In deze delen van de regio is minder infrastructuur zoals snelwegen of tram- en spoorlijnen.

6.4 Conclusie

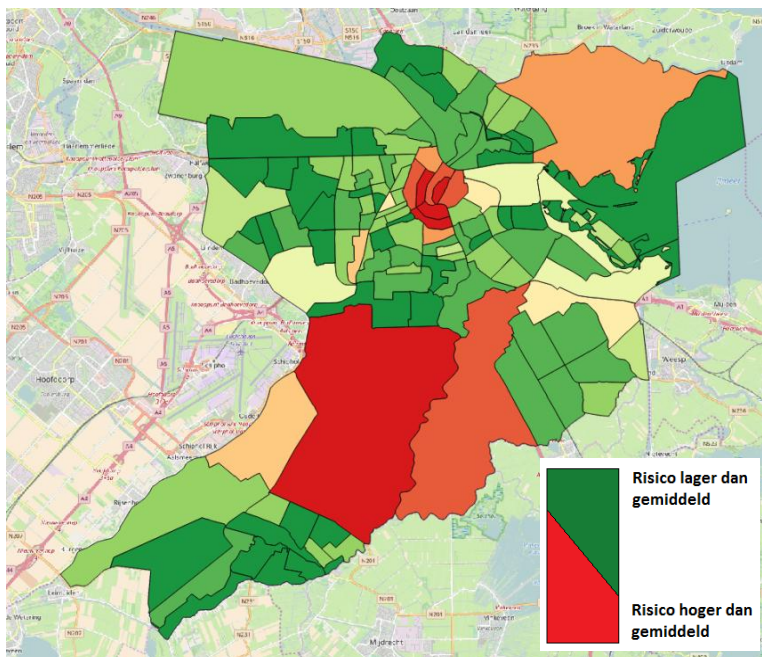
De brandweezorg voor het taakgebied Hulpverlening is op orde. Er is voldoende dekking en slagkracht om incidenten te bestrijden. Er zijn geen aanvullende maatregelen nodig.

7. Taakgebied Waterongevallen

Een deel van de werklust van de brandweer bestaat uit uitrukken naar waterongevallen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om mensen of dieren die te water zijn geraakt.

7.1 Risicoprofiel Waterongevallen

De ondergelegen afbeelding laat het risicoprofiel voor het taakgebied Waterongevallen zien. Het risicoprofiel laat de algemene lijn zien dat waar veel water is de kans het grootst is op waterongevallen. Voor een aantal opvallendheden is een nadere analyse gedaan.

Toelichting:

In de binnenstad van Amsterdam, en dan met name de grachtengordel, is de kans op een waterongeval groot. Dit geldt ook voor Amstelveen, dat een hoge bevolkingsdichtheid kent in combinatie met een infrastructuur met veel waterpartijen. Opvallend is dat de gebieden waar mensen doelbewust waterrecreatie opzoeken, bijvoorbeeld het Nieuwe Meer, het IJmeer en de Westeinderplassen, het risico van waterongevallen relatief laag is.

Figuur 7 – Risicoprofiel Waterongevallen

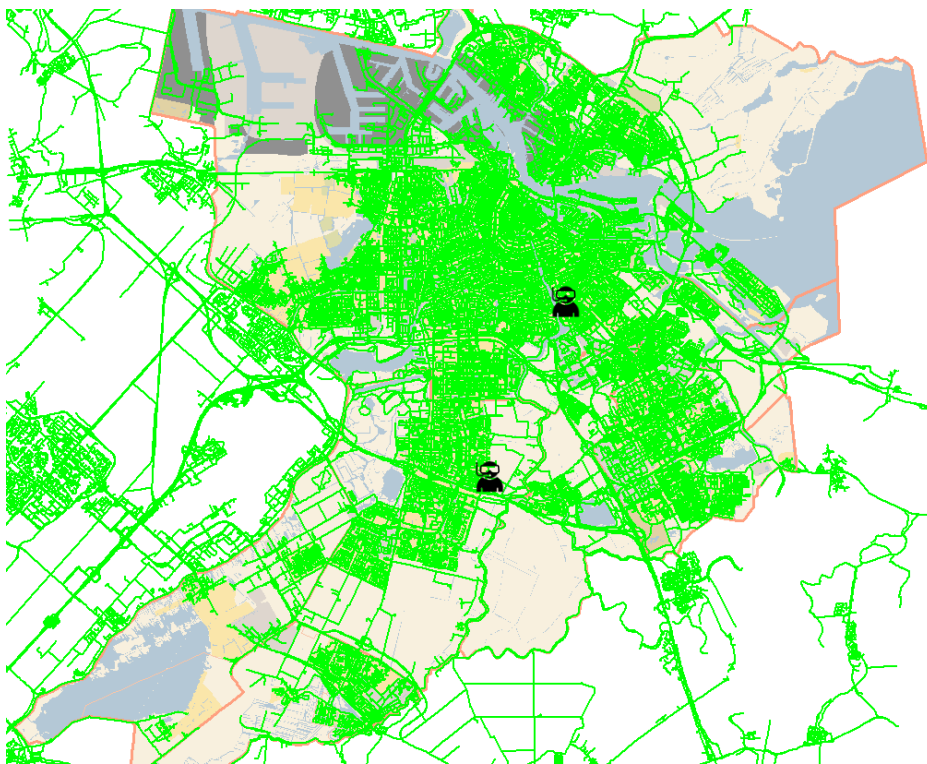
7.2 De operationele prestatie bij organisatie bij waterongevallen

De operationele prestatie bij waterongevallen, in relatie tot de risico's, wordt gewogen aan de hand van dekking, paraatheid, slagkracht en restdekking.

Dekking

Brandweer Amsterdam-Amstelland beschikt over twee waterongevallenwagens met een duikteam. Voor de maximale opkomsttijd bij een waterongeval is geen wettelijke norm bepaald. De veiligheidsregio heeft in 2013 (conform een richtlijn) een maximale opkomsttijd van 15 minuten vastgesteld. In het overgrote deel van de regio wordt hieraan voldaan. Aan de randen van de regio wordt hiervoor ook gebruik gemaakt van interregionale eenheden uit Zaandam, Velsen, Nieuw-Vennep en Mijdrecht.

Om de dekking bij waterongevallen in Amsterdam te optimaliseren zal de waterongevallen wagen in de nabije toekomst verplaatst worden van kazerne Willem naar kazerne Nico bij de IJtunnel. Hierdoor kunnen zowel de grachtengordel als Amsterdam Noord nog sneller bereikt worden.

Figuur 8 – Het bereik van de waterongevallenwag en binnen 15 minuten.

Paraatheid

De waterongevallenwagens in de regio worden bezet door personeel van beroepskazernes. In Amsterdam kan 24 uur per dag uitrukken met een team dat specifiek paraat is voor deze taak (*dedicated*). De waterongevallenwag en van Amstelveen wordt bezet door een zogenaamde springbezetting. De beroepskrachten rukken uit met ofwel de tankautospuiter of de waterongevallenwag en. In de praktijk komt een dubbele alarmering zelden voor. In deze gevallen zijn er bovendien andere waterongevallenwagens (regionaal en interregionaal) beschikbaar.

Slagkracht

Door de interregionale samenwerking is er een hoge mate van slagkracht bij grotere waterongevallen.

Restdekking

Door de interregionale samenwerking met andere duikteams kan er altijd ingezet worden als eigen waterongevallenwagens al uitgerukt zijn. Het komt echter zeer weinig voor dat er in een verzorgingsgebied van een waterongevallenwag en twee waterongevallen tegelijkertijd zijn.

7.3 Analyse

Brandweer Amsterdam-Amstelland kan bij waterongevallen in het grootste deel van de regio aan de gestelde richtlijn voldoen. In de gebieden waar de waterongevallenwag en niet op tijd kan zijn is het risico op waterongevallen laag. Door de interregionale samenwerking zijn de slagkracht en restdekking hoog. De verplaatsing van de waterongevallenwag en in Amsterdam leidt tot optimalisering van de dekking in de binnenstad van Amsterdam.

7.4 Conclusie

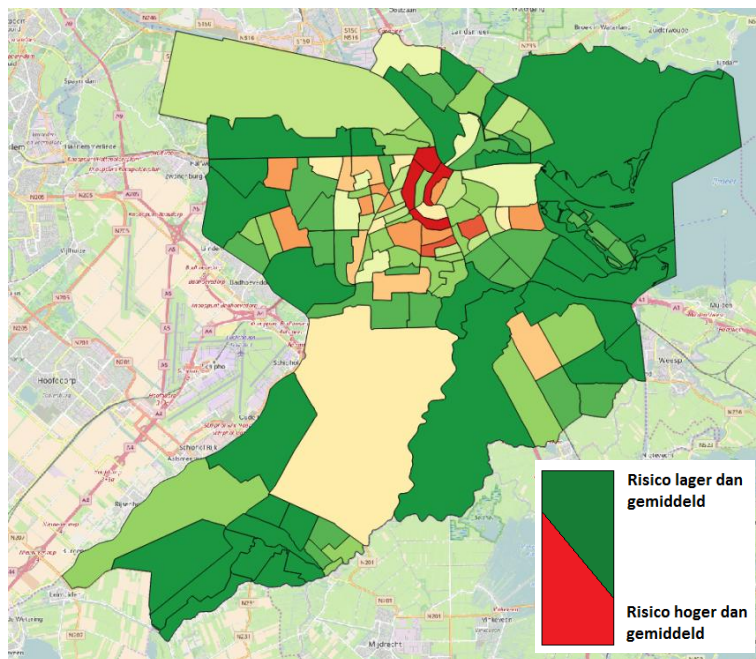
De brandweezorg voor het taakgebied Waterongevallen is op orde. Er is voldoende dekking en slagkracht om incidenten te bestrijden.

8. Taakgebied Ongevallen Gevaarlijke Stoffen

Een deel van de werklust van de brandweer bestaat uit uitrukken naar ongevallen met gevaarlijke stoffen. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om uitrukken naar meldingen van koolmonoxide, maar ook om ongevallen met giftige stoffen bij bedrijven.

8.1 Risicoprofiel Ongevallen Gevaarlijke Stoffen

De ondergelegen afbeelding laat het risicoprofiel voor het taakgebied Ongevallen Gevaarlijke Stoffen zien. Voor een aantal opvallendheden is een nadere analyse gedaan.

Toelichting:

In het Westelijk Havengebied wordt veel gewerkt met gevaarlijke stoffen, de kans op een ongeval is daar echter laag. In het centrum van Amsterdam is het risico het grootst. Dit komt met name door het hoge aantal meldingen van koolmonoxide en aardgaslekkages. Daarnaast zijn er verspreid over de regio ook nog een aantal objecten waar zich ongevallen met gevaarlijke stoffen zouden kunnen voordoen, zoals ziekenhuizen en bijvoorbeeld de Jaap Edenbaan, waar zich een ammoniakinstallatie bevindt.

21

Figuur 9 – Risicoprofiel Ongevallen Gevaarlijke Stoffen

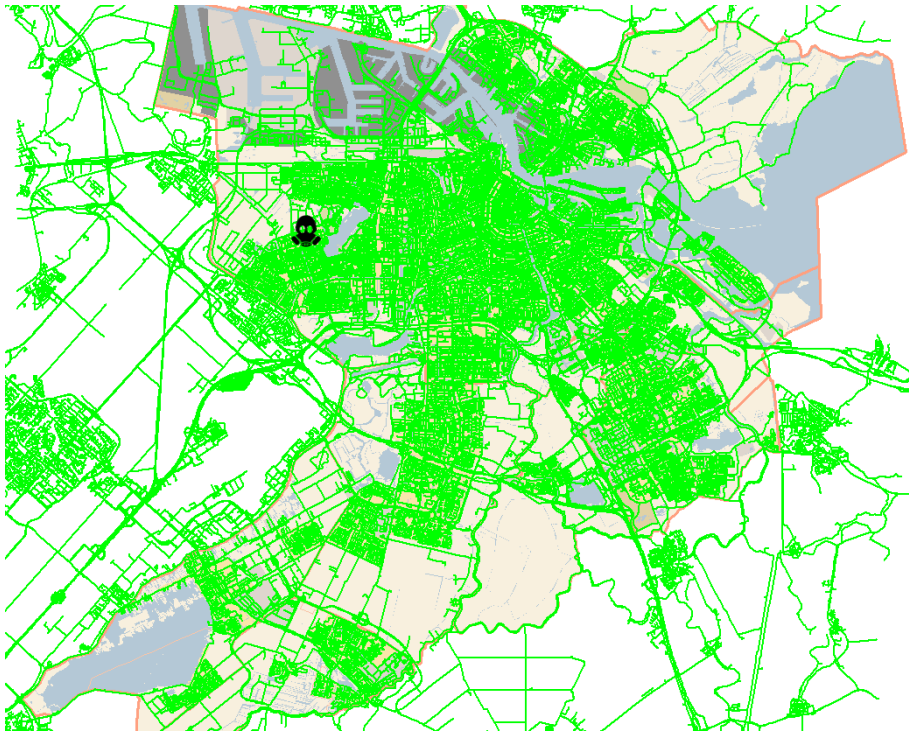
8.2 De operationele prestatie bij ongevallen met gevaarlijke stoffen

De operationele prestatie bij ongevallen met gevaarlijke stoffen, in relatie tot de risico's, wordt gewogen aan de hand van dekking, paraatheid, slagkracht en restdekking.

Dekking

De inzet bij kleinschalige ongevallen met gevaarlijke stoffen wordt in eerste instantie afgehandeld door de tankautospuiter. De veiligheidsregio heeft in 2013 voor dergelijke ongevallen (conform een richtlijn) een maximale opkomsttijd van 15 minuten voor de eerste tankautospuiter vastgesteld. De opkomsttijd wordt in de gehele regio gehaald. Het gaat hier vooral om metingen bij gaslekkages en metingen naar koolmonoxide.

Bij een groter incident met gevaarlijke stoffen wordt de Snel Inzetbare Eenheid (OGS-SIE) ingezet. Voor de OGS-SIE bestaat geen wettelijke maximale opkomsttijd. De veiligheidsregio heeft in 2013 (conform een richtlijn) een maximale opkomsttijd van 30 minuten vastgesteld. Deze opkomsttijd wordt in de hele regio gehaald.

Figuur 10 – Het bereik van de OGS-SIE binnen 30 minuten.

Paraatheid

De OGS-SIE wordt bemenst met een springbezetting op een beroepskazerne, waarbij afhankelijk van het incident de bemanning de keuze maakt tussen de tankautospuiter en de OGS-SIE. Het lage aantal uitrukken maakt een vaste bezetting niet nodig. De paraatheid van de OGS-SIE is daarmee op orde.

22

Slagkracht en restdekking

Door interregionale samenwerking met vier veiligheidsregio's in Noord-Holland (Incidentbestrijding Gevaarlijke Stoffen) kunnen snel meerdere OGS-SIE eenheden opgeroepen worden om in te zetten bij grootschalige ongevallen met gevaarlijke stoffen. Hierdoor is ook de restdekking op orde.

8.3 Analyse

De dekking en paraatheid bij incidenten met gevaarlijke stoffen is op orde voor zowel de tankautospuiter als de OGS-SIE.

8.4 Conclusie

De brandweertzorg voor het taakgebied Ongevallen Gevaarlijke Stoffen is op orde. Er is voldoende dekking en slagkracht om incidenten te bestrijden. Er zijn geen maatregelen nodig.

9. Verbeteringen in de repressieve brandweezorg

Het dekkingsplan van Brandweer Amsterdam-Amstelland is een periodieke beschrijving van de beschikbaarheid van de brandweer en hoe deze zich verhoudt tot de daaraan te stellen eisen. In de voorgaande hoofdstukken zijn voor een aantal aandachtsgebieden verbetervoorstellen gedaan die de dekking en paraatheid in de regio Amsterdam-Amstelland kunnen verbeteren. In dit hoofdstuk wordt het geheel van maatregelen toegelicht en in een bredere context gezet.

9.1 Maatregelen om de dekking te verbeteren

Brandweer Amsterdam-Amstelland heeft op 25 september 2017 van het Veiligheidsbestuur de opdracht gekregen - binnen de huidige financiële kaders – de paraatheid en de dekking in de regio te verbeteren door het nemen van flexibiliseringmaatregelen. Het flexibiliseren van de repressieve brandweezorg sluit aan bij de ingezette lijn van de Transitieovereenkomst (2011) en Manifest (2016). Doel is om Brandweer Amsterdam-Amstelland te moderniseren en te professionaliseren. De inrichting van de brandweezorg kan regionaler en flexibeler georganiseerd worden. Nu is de brandweezorg relatief star georganiseerd in Amsterdam-Amstelland met twee gescheiden delen: beroepskazernes en vrijwillige kazernes. Het risicoprofiel laat zien dat de inrichting van brandweezorg in onze regio dynamischer gemaakt kan en móet worden. Door voorgestelde flexibiliseringmaatregelen kan de brandweer beter aansluiten bij het risicoprofiel: daar waar veel risico is, is veel brandweezorg en daar waar weinig risico is minder brandweezorg. Door flexibilisering kan dit ook nog eens efficiënter in vergelijking met de huidige situatie.

Er zijn verschillende mogelijkheden de repressieve brandweezorg te flexibiliseren. Zo kan flexibel omgegaan worden met het aantal mensen op een brandweervoertuig (variabele voertuigbezetting) of het aantal voertuigen dat door een ploeg van beroepsbrandweermensen wordt bezet ('springen'). Daarnaast kan ook de bezetting van een kazerne flexibeler. Bijvoorbeeld door overdag een bezetting van beroepsmedewerkers met in de avond- en nachturen en in het weekend een bezetting van vrijwilligers of door vrijwilligers diensten te laten draaien op beroepskazernes.

Invoering van de dagbezetting doordeweeks

In navolging van de conclusies die in hoofdstuk 5 'Taakgebied Brand' zijn benoemd, stelt Brandweer Amsterdam-Amstelland voor de flexibilisering van de repressieve brandweezorg vorm te geven door doordeweeks overdag standaard een bezetting van zes personen te positioneren op twee plaatsen in de regio waar nu vrijwilligers worden opgeroepen. Hierdoor kan direct uitgerukt worden met de tankautospuiter naar incidenten. Dit zullen brandweermensen zijn die in plaats van of naast hun 24-uurs diensten op de kazernes in Amsterdam en Amstelveen ook dagdiensten draaien op kazernes in andere delen van de regio.

- Zuidflank: door in de zuidflank overdag doordeweeks zes personen direct beschikbaar te hebben is de paraatheid gegarandeerd. Daarnaast ondervindt de dekking in de Zuidflank een flinke verbetering. Als locatie kan gekozen worden voor één van de bestaande kazernes, Aalsmeer of Uithoorn, of er kan gekozen worden een extra satellietpost⁵ op een strategische locatie in de Zuidflank te bouwen. De precieze locatie heeft gevolgen voor de dekking van de verschillende gemeenten, maar het gaat uiteindelijk om gegarandeerde beschikbaarheid van brandweezorg in het gebied.
- Zuidoostelijk deel van de regio: door op één van de vrijwillige kazernes in het zuidoostelijk deel van de regio overdag doordeweeks zes personen in de dagdienst in dienst te hebben, is de paraatheid samen met kazerne Anton aan de snelweg A9 gegarandeerd. Brandweer Amsterdam-Amstelland stelt als locatie kazerne Diemen voor, omdat deze locatie het meest geschikt is vanwege de ligging en het risicoprofiel.

⁵ Dependance van een bestaande kazerne met alleen basisvoorzieningen omdat de kazerne alleen overdag open is.

Verbetering opkomsttijd redvoertuig in Amsterdam-West

Brandweer Amsterdam-Amstelland stelt voor in Amsterdam de redvoertuigen van kazerne IJsbrand en kazerne Osdorp te verplaatsen naar de kazernes Teunis en Pieter, beide gelegen binnen de Ring A10. In Amsterdam West staan op dit moment geen redvoertuigen, terwijl in deze gebieden wel veel portiekwoningen van voor 1945 staan, waar bij meldingen van binnenbrand een redvoertuig binnen 6 minuten ter plaatse moet zijn. Bij de huidige spreiding van de redvoertuigen lukt dit nu vaak niet.

Gebruik maken van het 'springen' tussen voertuigen

Om ervoor te zorgen dat brandweermensen ingezet kunnen worden op twee kazernes doordeweeks overdag is van belang dat beroepsbrandweermensen worden vrijgespeeld. Verplaatsing van een redvoertuig naar kazerne Teunis biedt mogelijkheden om een andere flexibiliseringmaatregel te organiseren. De beroepsbezetting op deze kazerne kan hierdoor zowel het redvoertuig als het hulpverleningsvoertuig bezetten. Afhankelijk van welk voertuig nodig is 'springt' de beroepsbezetting op het redvoertuig of het hulpverleningsvoertuig. Door deze maatregel zijn per saldo minder mensen voor de 24-uurs beroepsbezetting nodig, terwijl hetzelfde aantal voertuigen in dienst blijft. Indien voor incidenten beide voertuigen tegelijkertijd zouden moeten uitrukken, kan een vervangende eenheid van een andere kazerne worden gealarmeerd.

Deze maatregel kan op één ander beroepskazerne toegepast worden. Op de kazerne aan de IJtunnel in Amsterdam komt namelijk de waterongevallenwagen te staan. Onderzocht kan worden of hier ook de maatregel 'springen' geïntroduceerd kan worden.⁶ Afhankelijk van de melding ruikt de bezetting dan uit met de tankautospuiter of waterongevallenwagen. Het aantal waterongevallen in de regio en daarmee de kans dat beide voertuigen tegelijkertijd nodig zijn, is niet dusdanig hoog dat voor het risico een *dedicated* bezetting van de waterongevallenwagen in Amsterdam nodig is. Daarnaast is ook de waterongevallenwagen van de kazerne Amstelveen beschikbaar, waar wel tussen de tankautospuiter en waterongevallenwagen wordt gesprongen.

Continueren bestaande verbetertrajecten

Naast bovenstaande maatregelen werkt Brandweer Amsterdam-Amstelland sinds 2015 samen met de gemeente Amsterdam, het Havenbedrijf Amsterdam en bedrijven aan de brandweertzorg in het Westelijk havengebied. In dit traject wordt gekeken hoe met een publiek-private constructie invulling gegeven kan worden aan de brandveiligheid vanuit bedrijfsmatig als publiek opzicht. Dit moet in de komende jaren leiden tot een veiligheidscentrum Haven, dat zowel de regionale brandweertaken als de bedrijfsbrandweertaken moet gaan dienen. Daarnaast zal Brandweer Amsterdam-Amstelland inspanningen blijven verrichten om samen met de gemeenten op het gebied van brandveiligheid bij ruimtelijke ontwikkelingen de risico's zoveel mogelijk te beperken.

9.2 De consequenties van de maatregelen voor de organisatie

De voorgestelde maatregelen passen in de lijn die is ingezet met de Transitieovereenkomst (2011) en het Manifest (2016). Indien het Veiligheidsbestuur aan Brandweer Amsterdam-Amstelland de opdracht geeft bovengenoemde maatregelen uit te voeren, zal de brandweer de komende jaren een aantal belangrijke stappen kunnen zetten in de richting van een moderne en flexibele organisatie.

Verandering met gevolgen

Het werken met een dagdienstbezetting wordt nu alleen in kleinschalige vorm toegepast bij Brandweer Amsterdam-Amstelland, veelal door medewerkers die ook een staf-, ondersteunende of preventie functie uitoefenen. Het gevolg van de voorgestelde maatregelen is dat meer brandweermensen binnen BAA in

⁶ Besluitvorming over deze maatregel is afhankelijk van overleg met de gemeente Amsterdam vanwege een maatwerkbijdrage voor het *dedicated* karakter van het Amsterdamse deel van het duikteam.

dagdienstverband gaan werken. Omdat de beroepsbezetting nu alleen in 24-uursdiensten werkt voelt dit als een verandering met grote gevolgen. Dat betekent dat de uitvoering van de maatregelen goed georganiseerd en gepland moeten worden.

Als het Veiligheidsbestuur conform besluit, zal stapsgewijs capaciteit vrij gespeeld worden door middel van het 'springen' tussen voertuigen door de beroepsbezetting. Daardoor kan stapsgewijs de bezetting doordeweeks overdag ingevuld worden. Hierbij speelt ook de bestaande repressieve flexibele pool van beschikbare staf- en ondersteunende medewerkers een rol. Naar verwachting is dat dit traject zeker drie jaar zal duren.

Financiële consequenties van de maatregelen

Het bestuur heeft bij de bestuurlijke opdracht van september 2017 als voorwaarde gesteld dat de maatregelen binnen de huidige financiële kaders moeten worden uitgevoerd. De voorgestelde maatregelen kunnen binnen de financiële kaders uitgevoerd worden. Hierbij zijn drie belangrijke aandachtspunten.

- Indien gekozen wordt voor het bouwen van een satellietpost in de zuidflank van de veiligheidsregio, kunnen de middelen die hiervoor nodig zijn niet binnen de bestaande structurele begroting van de brandweer gevonden worden. Voor het bouwen van een satellietpost is circa € 1,0 – 1,5 miljoen nodig.
- De maatregel om te springen tussen de tankautospuit en waterongevallenwagen op de kazerne bij de IJtunnel heeft gevolgen voor de maatwerkbijdrage van de gemeente Amsterdam, die met circa € 0,9 miljoen per jaar omlaag zal gaan. Dit kan binnen de eigen begroting gevonden worden.
- Mogelijk brengt de uitvoering van de maatregelen incidentele kosten met zich mee. Deze kosten kunnen zo nodig worden bekostigd uit de nog te vormen financiële reserves of uit de structurele besparing op het regionale deel van de kapitaallasten.

9.3 Uitvoering van de maatregelen

Het invoeren van de maatregelen is – na besluitvorming in het Veiligheidsbestuur – vanzelfsprekend een belangrijke volgende stap. Omdat het introduceren van flexibiliseringmaatregelen tijd zal kosten is het van belang om, ook breder dan de consequenties voor dekking en paraatheid, in kaart te brengen welke gevolgen de maatregelen hebben en binnen welke tijdsplanning deze gerealiseerd kunnen worden. Deze zaken worden verder uitgewerkt in een uitvoeringsplan Dekkingsplan 2018-2021.